

Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství
se sídlem VŠB - Technická univerzita Ostrava

**ORGANIZACE POŽÁRNÍ OCHRANY
A INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM**

Doc. Dr. Ing. Michail Šenovský
Dr. Ing. Zdeněk Hanuška

Obsah

Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany	3
Hasičský záchranný sbor České republiky	3
Generální ředitelství HZS ČR	4
Hasičský záchranný sbor kraje	7
Ředitelství HZS kraje na úseku Integrovaného záchranného systému	10
HZS kraje na úseku krizového řízení	10
HZS kraje na úseku CO	11
Územní odbor HZS kraje	11
Územní odbor HZS kraje v rámci IZS	12
Územní odbor HZS kraje v rámci CO	12
Územní odbor HZS kraje v rámci krizového řízení	12
Řízení HZS	14
Ohlašovna požárů	14
Vedoucí pracovníci HZS kraje	16
Krajský ředitel	16
Náměstek krajského ředitele	17
Ředitel kanceláře	17
Ředitel odboru	18
Ředitel územního odboru	18
Zástupce ředitele územního odboru HZS kraje	19
Vedoucí oddělení	19
Vedoucí zařízení	19
Velitel stanice, velící důstojník, velitel čety, velitel družstva	19
Organizace jednotek požární ochrany	21
Organizační řízení	24
Operační řízení	24
Velikost stanice HZS	27
Integrovaný záchranný systém	29
Postavení a úkoly správních úřadů v integrovaném záchranném systému	31
Ministerstvo vnitra	32
Ostatní ministerstva a jiné ústřední správní orgány	33
Ministerstvo zdravotnictví	34
Ministerstvo dopravy a spojů	34
Orgány kraje	34
Hejtman kraje	36
Orgány obce s rozšířenou působností	37
Starosta obce s rozšířenou působností	38
Orgány obce	39
Starosta obce	40

Hasičský záchranný sbor ČR a jednotky požární ochrany

Stát zajišťuje občanům pomoc při zdolávání požárů a provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech vysláním jednotek Hasičského záchranného sboru ČR. Povinnost zřizovat jednotky požární ochrany mají i další subjekty. Vytváří se tak systém vzájemné pomoci, který vytváří předpoklad k poskytnutí pomoci občanům v časovém limitu do 20 minut. Tento systém poskytnutí pomoci v určeném časovém období a s předem stanoveným počtem jednotek požární ochrany je dán zákonem o požární ochraně¹. Podrobněji je tento systém popsán v literatuře [5].

Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR) je zřízen ze zákona². Jeho základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Rozsah úkolů, které HZS ČR plní, je vymezen zvláštními právními předpisy³.

Při plnění svých úkolů spolupracuje se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. Předmětem spolupráce je zejména stanovení práv a povinností při vzájemném poskytování pomoci a informací při mimořádných událostech.

HZS ČR je rovněž oprávněn uzavírat jménem České republiky se všemi výše uvedenými subjekty dohody, které upravují bližší podmínky a způsob vzájemné spolupráce.

Hasičský záchranný sbor ČR tvoří:

- a) generální ředitelství hasičského záchranného sboru, které je součástí Ministerstva vnitra,
- b) hasičské záchranné sbory krajů.

Sídlo kraje je zároveň sídlem hasičského záchranného sboru kraje. Výjimkou je Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje, jehož sídlem je Kladno.

Úkoly hasičského záchranného sboru plní příslušníci HZS ČR ve služebním poměru a občanští zaměstnanci hasičského záchranného sboru v

¹ §65, odst. 6, zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně.

² §1, odst. 1 zákona č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru a změně některých zákonů

³ Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

pracovním poměru. Celkové početní stavy příslušníků a občanských zaměstnanců stanoví vláda.

Generální ředitelství HZS ČR

Generální ředitelství HZS ČR (dále jen „generální ředitelství“), je součástí Ministerstva vnitra, plní úkoly ministerstva na úseku požární ochrany uvedené v § 24 odst. 1 a § 25 odst. 1⁴ zákona o PO a ve vztahu k zákonu o Integrovaném záchranném systému (dále jen IZS⁵) zabezpečuje úkoly uložené tímto zákonem ministerstvu vnitra zejména v oblasti ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, IZS a krizového řízení.

Generální ředitelství zřizuje jako své organizační složky vzdělávací, technická a účelová zařízení.

V čele generálního ředitelství stojí generální ředitel hasičského záchranného sboru, kterého jmenuje a odvolává ministr vnitra. Ministr vnitra na návrh generálního ředitele dále jmenuje a odvolává náměstky generálního ředitele. Generální ředitel odpovídá ministroví vnitra za činnost hasičského záchranného sboru.

Generální ředitelství plní zejména následující úkoly:

- a) schvaluje koncepci organizace a rozvoje požární ochrany,
- b) předkládá Ministerstvu financí návrh rozpočtu hasičského záchranného sboru a návrh na poskytnutí dotací občanským sdružením,
- c) předkládá Ministerstvu financí návrh účelové dotace pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí,
- d) zabezpečuje ve spolupráci s Ministerstvem financí uvolňování finančních prostředků ze státního rozpočtu na investiční dotace na pořízení a obnovu požární techniky pro obce, jejichž jednotky požární ochrany jsou určeny požárním poplachovým plánem kraje k zásahům mimo svůj územní obvod, (dále jen "vybrané obce"),
- e) po projednání s Ministerstvem obrany organizuje požární ochranu pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu a zabezpečuje přípravu na činnost v tomto období,⁶
- f) řídí výkon státní správy,
- g) vykonává státní požární dozor a je dotčeným orgánem státní správy na úseku požární ochrany,
- h) kontroluje plnění úkolů, které tento zákon ukládá hasičským záchranným sborům krajů,
- i) řídí odbornou přípravu a usměrňuje po odborné stránce výkon služby v jednotkách požární ochrany,

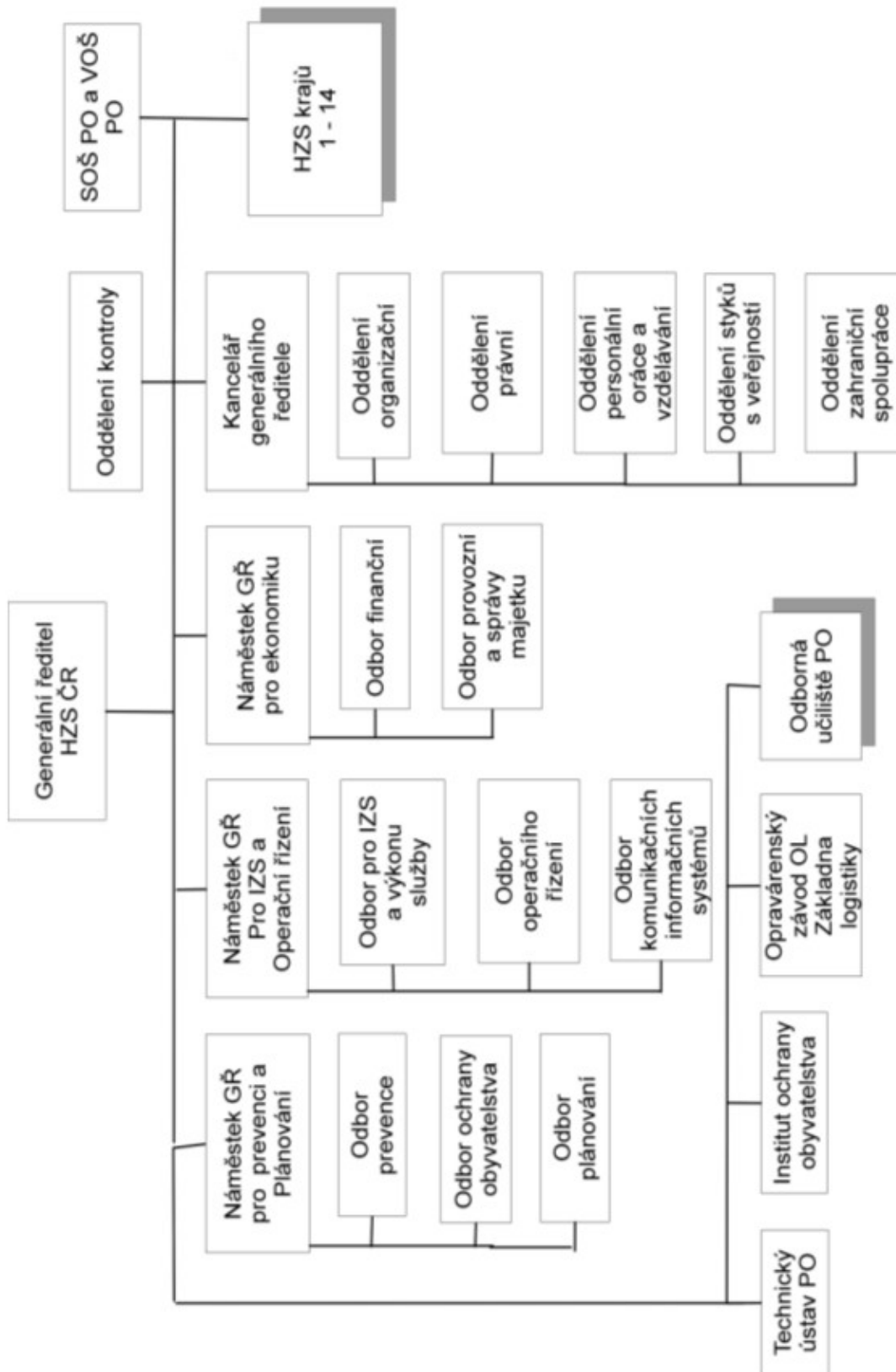
⁴ Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Zákon č. 139/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.

⁶ Ústavní zákon č. [110/1998 Sb.](#), o bezpečnosti České republiky."

- j) zabezpečuje výzkum a vývoj,
- k) stanoví postup zjišťování příčin vzniku požárů a v závažných případech se zjišťování těchto příčin zúčastňuje; zpracovává rozbor příčin vzniku požárů,
- l) stanoví zaměření preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti na úseku požární ochrany a podílí se na jejím zabezpečování,
- m) vytváří a provozuje informační systém požární ochrany,
- n) na vyžádání hasičského záchranného sboru kraje poskytuje odbornou a metodickou pomoc při posuzování dokumentace staveb a technologií zvláštního významu,
- o) soustřeďuje a vyhodnocuje informace potřebné pro zásahy jednotek požární ochrany a ústřední řízení záchranných prací,
- p) zabezpečuje statistické sledování požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek požární ochrany,
- r) zabezpečuje provádění požárně technických expertíz,
- s) zajišťuje mezinárodní spolupráci hasičského záchranného sboru.

Vzorové organizační schéma generálního ředitelství je uvedeno na následující straně.

Obr. č. 1. Vzorové organizační schéma GR HZS

Hasičský záchranný sbor kraje

V čele hasičského záchranného sboru kraje je ředitel hasičského záchranného sboru kraje (dále jen "krajský ředitel"). Krajského ředitele jmenuje a odvolává ministr vnitra. Děje se tak na návrh generálního ředitele po projednání s hejtmanem kraje a v hlavním městě Praze po projednání s primátorem hlavního města Prahy. Náměstky krajského ředitele jmenuje a odvolává generální ředitel na návrh krajského ředitele.

HZS kraje je organizační složkou státu a účetní jednotkou; jejich příjmy a výdaje jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva. Zabezpečuje plnění úkolů státní správy na úseku požární ochrany, IZS, ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a krizového řízení.

HZS kraje tvoří:

- a) ředitelství HZS kraje (dále jen „krajské ředitelství“);
- b) územní odbory HZS kraje
- c) jednotky HZS kraje⁷,
- d) organizačními součástmi krajského ředitelství jsou operační a informační střediska, HZS kraje a vzdělávací zařízení, technická a účelová zařízení.
- e) organizační součástí územních odborů HZS kraje jsou územní operační a informační střediska..

Organizační součásti HZS kraje jsou na úrovni okresů územní odbory HZS kraje.

Krajská ředitelství jsou též správními úřady, přičemž vykonávají státní správu ve správních obvodech, kterými jsou kraje.

Dislokaci sídel krajských ředitelství HZS ČR uvádí tabulka č. 1.

Tabulka č. 1 – Sídla ředitelství HZS krajů

Kraj:	Sídlo HZS kraje
Hlavní město Praha	Praha
Středočeský	Kladno
Jihočeský	České Budějovice
Plzeňský	Plzeň
Karlovarský	Karlovy Vary
Ústecký	Ústí nad Labem
Liberecký	Liberec
Královéhradecký	Hradec Králové
Pardubický	Pardubice
Vysočina	Jihlava

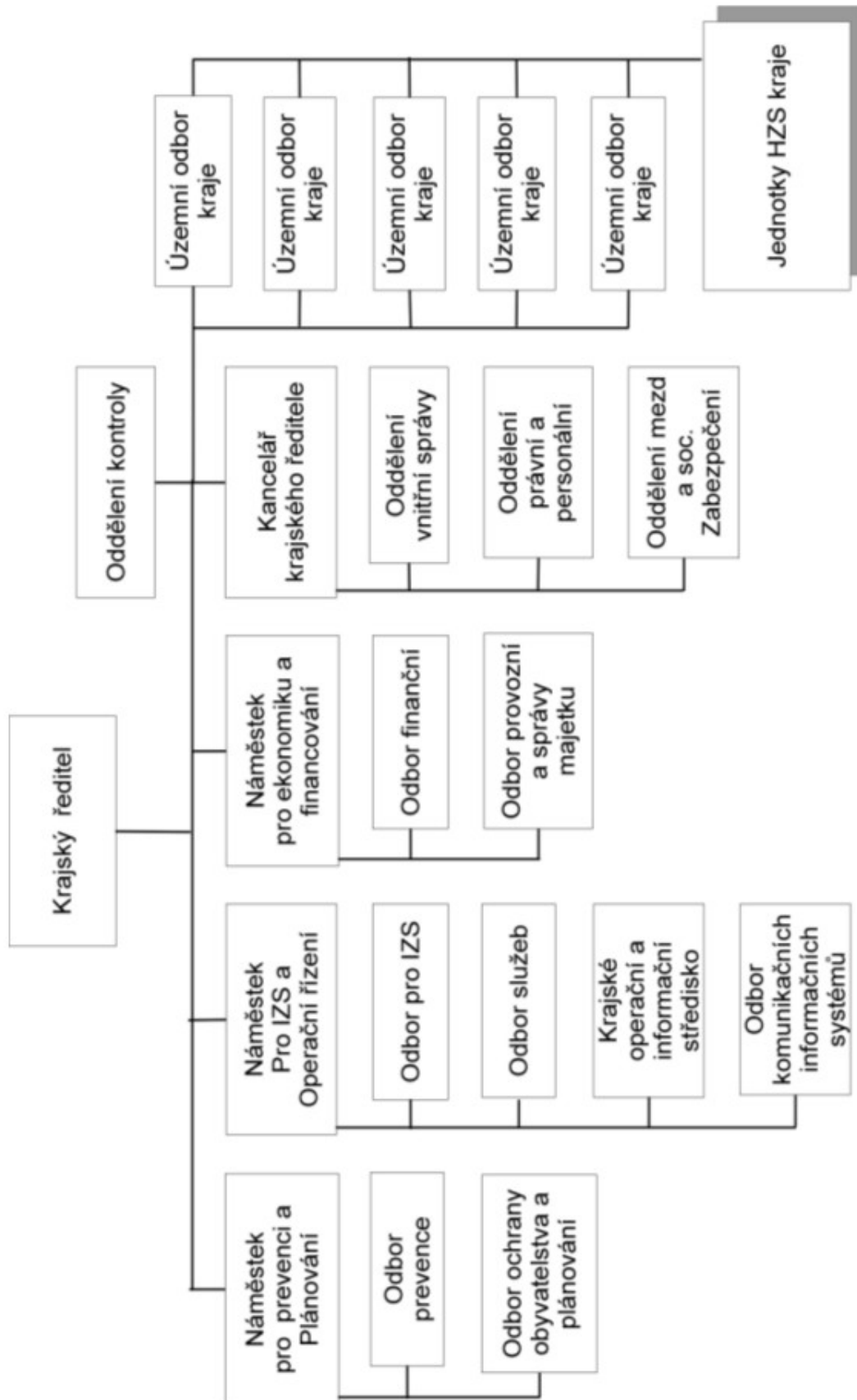
⁷ § 66 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Jihomoravský	Brno
Olomoucký	Olomouc
Moravskoslezský	Ostrava
Zlínský	Zlín

Krajské ředitelství plní zejména následující úkoly:

- a) zpracovává koncepci požární ochrany kraje,
- b) vykonává státní požární dozor a je dotčeným orgánem státní správy na úseku požární ochrany,
- c) kontroluje plnění nařízení orgánů kraje a obce s rozšířenou působností vydaných na úseku požární ochrany,
- d) odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek hasičského záchranného sboru kraje,
- e) zabezpečuje výstavbu a údržbu objektů pro potřeby hasičského záchranného sboru,
- f) řídí po odborné stránce výkon služby v jednotkách požární ochrany,
- g) koordinuje zabezpečování požární ochrany v kraji s ostatními orgány,
- h) soustřeďuje podklady pro zabezpečení materiálních a finančních prostředků jednotek sborů dobrovolných hasičů vybraných obcí,
- i) zpracovává podklady k vydání právních předpisů pro příslušné správní orgány kraje a obce s rozšířenou působností v oblastech, které vymezuje zákon,
- j) soustřeďuje a vyhodnocuje informace potřebné pro zásahy jednotek požární ochrany a řízení záchranných prací,
- k) zabezpečuje statistické sledování požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek požární ochrany na území kraje,
- l) v rozsahu stanoveném ministerstvem řídí a organizuje odbornou přípravu příslušníků, velitelů jednotek hasičských záchranných sborů podniků, velitelů a strojníků jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, velitelů a strojníků jednotek sborů dobrovolných hasičů podniků,
- m) projednává přestupky a správní delikty na úseku požární ochrany,
- n) zpracovává jedenkrát ročně zprávu o stavu požární ochrany v kraji a předkládá ji krajskému úřadu,
- o) zabezpečuje preventivně výchovnou, propagační a ediční činnost na úseku požární ochrany podle zaměření stanoveného ministerstvem,
- p) zřizuje operační a informační středisko HZS kraje.

Na následující straně je uvedeno vzorové organizační schéma Hasičského záchranného sboru kraje. Schéma je obecné, v každém kraji se pak liší nejen počtem územních odborů, ale i zařazením jednotlivých oddělení pod náměstky.

Obr. č. 2. Vzorové organizační schéma HZS kraje

Ředitelství HZS kraje na úseku Integrovaného záchranného systému

- a) zabezpečuje plnění úkolů operačních a informačních středisek IZS,
- b) organizuje součinnost mezi obecními úřady obcí s rozšířenou působností a dalšími správními úřady a obcemi v kraji při zpracování poplachového plánu IZS, zajišťuje havarijní připravenost a ověřuje ji prověřovacími a taktickými cvičeními,
- c) usměrňuje IZS na úrovni kraje,
- d) spolupracuje při zpracování a aktualizaci povodňového plánu uceleného povodí podle zvláštního právního předpisu,
- e) uzavírá dohody s příslušným územním celkem sousedního státu, pokud mezinárodní smlouva nestanoví jinak,
- f) řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí a služeb IZS,
- g) provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů IZS a zpracovává poplachový plán IZS kraje,
- h) koordinuje záchranné a likvidační práce a plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovených Ministerstvem vnitra a krajským úřadem,
- i) organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a pro přípravu složek IZS zaměřené na jejich vzájemnou součinnost; k tomu účelu zřizuje vzdělávací zařízení.

HZS kraje na úseku krizového řízení

- a) podílí se na organizování součinnosti mezi obecními úřady obcí s rozšířenou působností a dalšími správními úřady a obcemi v kraji při přípravě na řešení krizových situací,
- b) podílí se na zpracování krizového plánu kraje a zpracování krizových plánů v rámci kraje,
- c) podílí se na činnosti krizového štábu kraje a krizových štábů obce s rozšířenou působností v rámci kraje,
- d) podílí se na kontrole krizových plánů kraje,
- e) zřizuje a provozuje pracoviště krizového řízení,
- f) poskytuje prostřednictvím generálního ředitelství podklady k zajištění připravenosti na řešení krizových situací ministerstvům a jiným ústředním správním úřadům,
- g) podílí se na plnění úkolů stanovených v krizovém řízení vládou, Ministerstvem vnitra a krajským úřadem,

- h) navrhuje uveřejnění informací o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech v hromadných informačních prostředcích.

HZS kraje na úseku CO

- a) zabezpečuje varování a vyrozumění,
- b) organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- c) organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- d) organizuje hospodaření s materiálem CO,
- e) sjednocuje postupy obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a územních správních úřadů s krajskou působností v oblasti ochrany obyvatelstva,
- f) vede evidenci a provádí kontrolu staveb CO a staveb dotčených požadavky CO v kraji,
- g) je dotčeným orgánem v územním stavebním řízení z hlediska ochrany obyvatelstva,
- h) organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření.

Územní odbor HZS kraje

Územní odbor HZS je organizačním článkem příslušného krajského ředitelství pro zabezpečení plnění úkolů státní správy na úseku požární ochrany, IZS, ochrany obyvatelstva, civilní ochrany a krizového řízení. Na vymezeném území plní zejména následující úkoly:

- a) vykonává státní požární dozor a je dotčeným orgánem státní správy na úseku požární ochrany,
- b) zpracovává návrh zdrojů vody pro hašení požárů,
- c) zpracovává návrh podmínek k zabezpečení PO v době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů a při akcích, kterých se zúčastňuje větší počet osob,
- d) odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek HZS kraje na spravovaném území.

Územní odbor HZS kraje v rámci IZS

- a) provozuje územní operační a informační středisko HZS kraje, je-li zřízeno,
- b) provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů a zpracovává podklady pro poplachový plán IZS a ostatní dokumentaci IZS,
- c) usměrňuje IZS na svěřeném území,
- d) zabezpečuje provoz informačních a komunikačních sítí a služeb IZS,
- e) organizuje prověřovací a taktická cvičení IZS nařízená starostou obce s rozšířenou působností, nebo ředitelem HZS kraje.

Územní odbor HZS kraje v rámci CO

- a) zabezpečuje varování a vyrozumění obyvatelstva,
- b) organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- c) podílí se na koordinaci humanitární pomoci,
- d) vede evidenci staveb CO a staveb dotčených požadavky CO,
- e) organizuje hospodaření s materiálem CO,
- f) je dotčeným orgánem v územním stavebním řízení z hlediska ochrany obyvatelstva,
- g) organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření.

Územní odbor HZS kraje v rámci krizového řízení

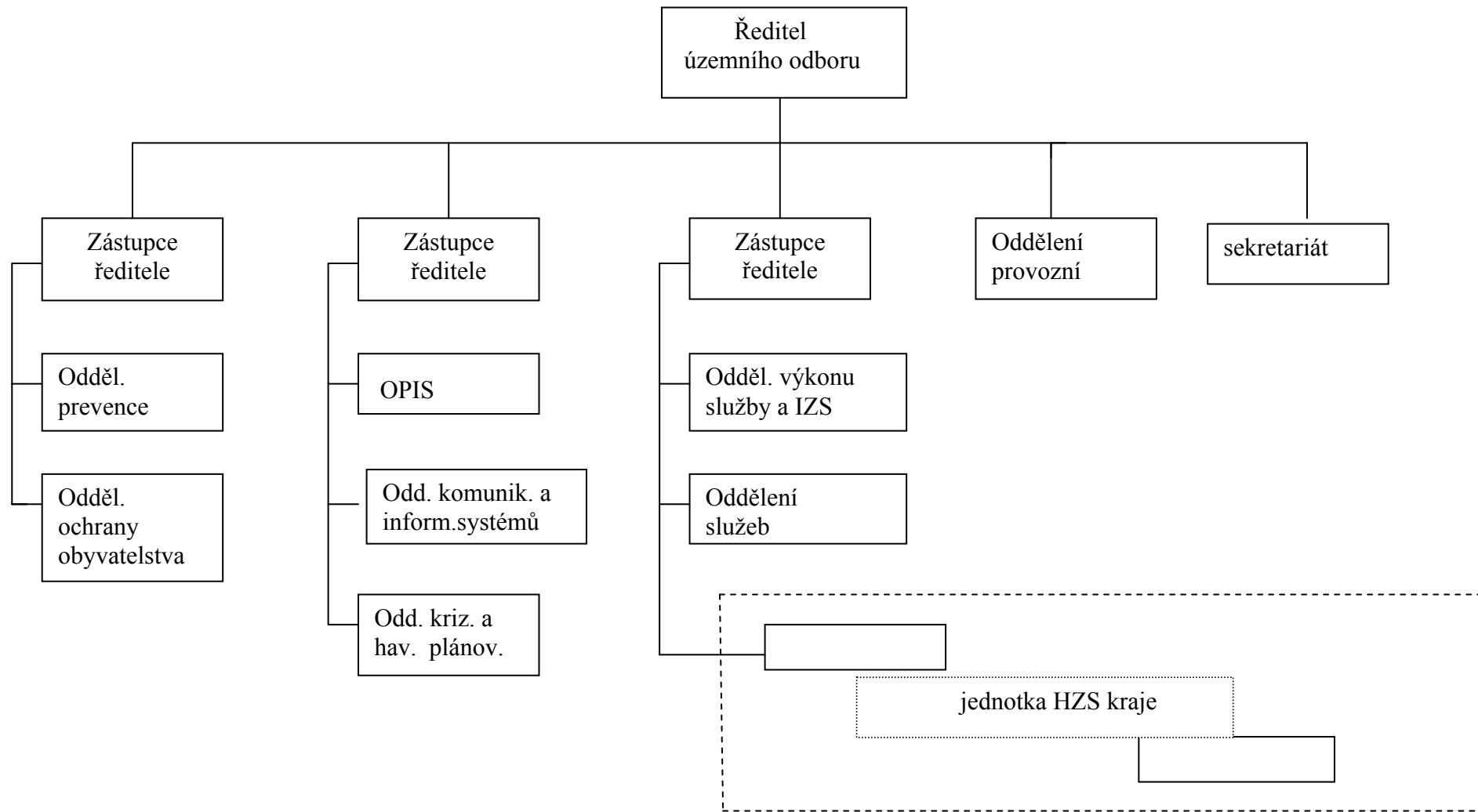
- a) provozuje pracoviště krizového řízení,
- b) podílí se na zpracování podkladů ke krizovému plánu,
- c) poskytuje obcím podklady pro zpracování krizových plánů,
- d) podílí se na činnosti bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností.

K plnění výše uvedených úkolů je HZS oprávněn vyžadovat, soustřeďovat a využívat údaje získané podle zvláštního zákona⁸ a zpracovávat stanovenou dokumentaci.

Na následující straně je uvedeno vzorové organizační schéma.

⁸ např. § 14, odst. 3, zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

Organizační schéma územního odboru HZS kraje

Obr. č. 3. Vzorové organizační schéma územního odboru HZS kraje

Řízení HZS

System řízení HZS je realizován v době organizačního řízení – to znamená v době mezi výjezdy k mimořádným událostem a operačního řízení – to znamená v době zásahu jednotek PO na likvidaci mimořádné události.

Organizační řízení – je činnost, kterou lze naplánovat a slouží pro zabezpečení činností nutných pro chod HZS. V této době je prováděna mimo jiné odborná příprava příslušníků HZS zařazených do represivní jednotky, údržba a opravy techniky a technických prostředků a mnoho dalšího. Organizační řízení je prováděno na základě „Organizačního řádu“.

Operační řízení – je činnost jednotek požární ochrany, prováděna na základě hlášení o mimořádné události. Ke každému druhu mimořádné události jsou přiřazeny síly a prostředky, které pak v závislosti na rozsahu a místě mimořádné události jsou vysílány z jednotlivých stanic. Operační řízení je prováděno na základě „Požárního poplachového plánu“.

Podrobněji je problematika řízení HZS kraje (v rámci organizačního řízení) řešena organizačním řádem, který pro jednotlivé kraje schvaluje Generální ředitelství HZS ČR. V rámci operačního řízení je pak pro nasazení sil a prostředků základním dokumentem - Poplachový plán IZS.

Ohlašovna požárů

Pokud se občan dostane do situace, kdy potřebuje pomoc záchranných služeb, pravděpodobně vytočí telefonní číslo příslušné záchranné služby. V Hasičském záchranném sboru ČR je tísňová linka ohlašovny požárů vyvedena na „Operačním a informačním středisku“. Máme-li na paměti to, že všechny záchranné služby jsou zde pro občana, který se dostal do stavu nouze, pak velký význam mají operační a informační střediska ve kterých je implementováno více služeb.

Pokud hovoříme o informačním a komunikačním centru záchranných služeb, pak máme k dispozici několik variant řešení. V současné době je snad nejrozšířenější (je realizován téměř ve všech okresech ČR) separátní systém. V praxi to znamená, že každá záchranná služba má svůj dispečink, který zabezpečuje informační a komunikační podporu své službě. Při společném zásahu, například v rámci IZS, pak jednotlivé služby komunikují se svými dispečinky. Tento systém je poměrně těžkopádný, zastaralý a z pohledu průniku informace značně neprůchodný. V posledních letech proběhla celá řada (úspěšných i neúspěšných) pokusů jak tento problém řešit. Ojedinelý projekt vznikl v Ostravě, kdy magistrát města se vydal, dle mého názoru správným směrem, a sice budování Centra tísňového volání, které sdružilo dispečinky služeb IZS (hasiče, Policii ČR, zdravotní záchrannou a službu městské policie) do jednoho prostoru. Vznikl systém, který svým provedením a zejména

prokázanou životaschopností představuje špičkové řešení nejen v ČR, ale i v Evropě.

V současné době je systém operačních středisek velmi diskutován. Podnět k této diskusi vyšel také ze zákona⁹, který uložil vybudování krajských operačních a informačních středisek IZS.

Stálými orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému jsou právě zmiňovaná operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru.

Krajské operační a informační středisko plní zejména následující úkoly:

- a) zabezpečuje výkon služby na krajském operačním a informačním středisku,
- b) zpracovává a zabezpečuje součinnost operačních a informačních středisek HZS kraje, operačních středisek jiných složek IZS a zajišťuje součinnost složek IZS v operačním řízení,
- c) přijímá a vyhodnocuje zprávy o požárech a jiných mimořádných událostech, vysílá stanovené síly a prostředky jednotek PO a složek IZS, právnických a fyzických osob ve prospěch záchranných a likvidačních prací,
- d) poskytuje informační podporu nasazeným jednotkám PO a složkám IZS, orgánům krizového řízení a územním správním úřadům,
- e) podílí se na shromažďování a vyhodnocení statistických údajů o požárech a událostech řešených v rámci požární ochrany a IZS,
- f) spolupracuje s bezpečnostní radou kraje a krizovým štábem kraje při řešení mimořádných událostí a krizových situací,
- g) shromažďuje, statisticky vyhodnocuje a analyzuje v rámci kraje údaje o požárech, jiných mimořádných událostech, o činnosti jednotek PO a IZS, o závažných haváriích a o vyhlášených krizových stavech,
- h) provádí varování a vyrozumění obyvatelstva.

Územní operační a informační středisko plní zejména tyto úkoly:

- a) zabezpečuje výkon služby na územním operačním a informačním středisku HZS kraje,
- b) zabezpečuje na stanoveném území součinnost operačních středisek jiných složek IZS a zajišťuje součinnost složek IZS v operačním řízení,

⁹ §5, odst. 1, zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.

- c) přijímá a vyhodnocuje zprávy o požárech a jiných mimořádných událostech, vysílá stanovené síly a prostředky jednotek PO a složek IZS, právnických a fyzických osob ve prospěch záchranných a likvidačních prací,
- d) vede v rámci své působnosti přehled jednotek PO, jejich činností, početních stavů a jejich vybavení a vede přehledy o ostatních složkách IZS na základě dohod o součinnosti, vede a využívá stanovenou dokumentaci PO a IZS,
- e) poskytuje informační podporu nasazeným jednotkám PO a složkám IZS, orgánům krizového řízení a územním správním úřadům,
- f) podílí se na shromažďování a vyhodnocení statistických údajů o požárech a událostech řešených v rámci PO a IZS,
- g) poskytuje informační podporu nasazeným jednotkám PO a složkám IZS, orgánům krizového řízení a územním správním úřadům,
- h) podílí se na činnosti bezpečnostní rady a krizového štábu obce s rozšířenou působností při řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Vedoucí pracovníci HZS kraje

Každý pracovník má pouze jednoho bezprostředně přímého nadřízeného, jímž je řízen a jemuž je zodpovědný za svou činnost.

Vedoucími pracovníky HZS kraje jsou:

Krajský ředitel

Krajský ředitel je přímým nadřízeným svým náměstkům, řediteli kanceláře, ředitelům územních odborů a vedoucímu oddělení kontroly. Předkládá generálnímu řediteli návrhy na jmenování a odvolání svých náměstků, odpovídá za chod HZS kraje a jeho úkoly. Plní zejména tyto úkoly:

- a) odpovídá za přípravu materiálů a zpracování odborných stanovisek potřebných pro rozhodovací a řídicí činnost generálního ředitelství,
- b) rozhoduje ve své působnosti o využití rozpočtových prostředků HZS kraje a odpovídá za dodržování rozpočtových příjmů a výdajů,
- c) odpovídá za investiční činnost a správu majetku HZS kraje, za správnost podkladů pro financování vybrané požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a staveb, prostředků pro zabezpečení IZS, ochrany obyvatelstva, CO a krizového řízení,

- d) zabezpečuje uvolňování účelově vázaných finančních prostředků a předkládá návrhy na poskytnutí účelových dotací,
- e) odpovídá za odborné řízení a koordinaci činnosti HZS kraje,
- f) předkládá příslušným funkcionářům generálního ředitelství a kraje návrhy k zabezpečení úkolů přesahujících jeho pravomoc, zastupuje HZS kraje navenek, zabezpečuje spolupráci na řízených úsecích se státními orgány, s orgány kraje a obcí s rozšířenou působností v rámci kraje, s institucemi a občanskými sdruženími,
- g) předkládá generálnímu řediteli ke schválení návrh celkových početních stavů HZS kraje,
- h) předkládá generálnímu řediteli ke schválení návrh organizačního řádu a struktury pracovních míst HZS kraje a návrhy jejich změn,
- i) odpovídá za ochranu utajovaných skutečností a spisový řád HZS kraje,
- j) odpovídá za připravenost HZS kraje pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu,
- k) vydává v rámci své pravomoci interní akty řízení,
- l) vykonává personální pravomoc v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy,
- m) má velitelskou pravomoc při řízení jednotek PO.

Náměstek krajského ředitele

Náměstek krajského ředitele zastupuje krajského ředitele ve svěřené působnosti, plní zejména tyto úkoly:

- a) při pověření zastupuje krajského ředitele v době jeho nepřítomnosti, a to v plném rozsahu jeho práv, povinností a odpovědnosti, kromě těch, které si krajský ředitel vyhradil,
- b) v rozsahu svěřené působnosti v příslušném úseku přímo řídí ředitele odborů, vedoucí oddělení nebo vedoucí vzdělávacích, technických a účelových zařízení,
- c) organizuje, řídí a kontroluje plnění úkolů podle pokynů krajského ředitele,
- d) náměstek krajského ředitele, který stojí v čele úseku IZS a operačního řízení má velitelskou pravomoc při řízení jednotek PO.

Ředitel kanceláře

Ředitel kanceláře je přímo podřízen krajskému řediteli. Odpovídá za činnost řízeného pracoviště a za rozvoj svěřené činnosti. K tomu zejména:

- a) organizuje, řídí, kontroluje a zodpovídá za práci podřízených zaměstnanců při plnění úkolů a dodržování pracovní kázně,
- b) zajišťuje plnění úkolů vyplývajících z činnosti řízeného pracoviště,
- c) zastupuje HZS kraje při jednáních s jinými orgány a organizacemi v rozsahu vymezené věcné působnosti nebo na základě plné moci,
- d) zpracovává pracovní náplně podřízených, podílí se na vytváření příznivých pracovních podmínek, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a na odměňování podle platových předpisů,
- e) plní další úkoly ve věcné působnosti řízeného pracoviště uložené krajským ředitelem.

Ředitel odboru

Ředitel odboru je přímo podřízený náměstkovi krajského ředitele. Odpovídá za činnost řízeného pracoviště a za rozvoj svěřené činnosti. K tomu zejména:

- a) organizuje, řídí, kontroluje a zodpovídá za práci podřízených zaměstnanců při plnění úkolů a dodržování pracovní kázně,
- b) zajišťuje plnění úkolů vyplývajících z činnosti řízeného pracoviště,
- c) zastupuje HZS kraje při jednáních s jinými orgány a organizacemi v rozsahu vymezené věcné působnosti nebo na základě plné moci,
- d) zpracovává pracovní náplně podřízených, podílí se na vytváření příznivých pracovních podmínek, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a na odměňování podle platových předpisů,
- e) plní další úkoly ve věcné působnosti řízeného pracoviště uložené náměstkem krajského ředitele nebo ředitelem kanceláře.

Ředitel územního odboru

Ředitel územního odboru je přímým nadřízeným svým zástupcům a vedoucímu provozního oddělení, odpovídá za chod územního odboru a jeho úkoly. Plní zejména tyto úkoly:

- a) odpovídá za řízení a koordinaci činnosti územního odboru,
- b) řídí a koordinuje práci územního odboru, zastupuje územní odbor navenek, zabezpečuje spolupráci na řízených úsecích se státními orgány, s orgány státní správy na území obce s rozšířenou působností, s institucemi a občanskými sdruženími,
- c) vydává v rámci své pravomoci interní akty řízení,
- d) odpovídá za ochranu utajovaných skutečností a spisový řád,
- e) odpovídá za připravenost územního odboru na úseku obranných příprav a přípravu k plnění úkolů za válečného stavu,

- f) vykonává personální pravomoc v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy,
- g) má velitelskou pravomoc při řízení jednotek PO.

Zástupce ředitele územního odboru HZS kraje

Zástupce ředitele územního odboru (dále jen „zástupce ředitele“) zastupuje ředitele územního odboru ve svěřené působnosti. Plní zejména tyto úkoly:

- a) při pověření zastupuje ředitele územního odboru v době jeho nepřítomnosti, a to v plném rozsahu jeho práv, povinností a odpovědnosti, kromě těch, které si vyhradil,
- b) v rozsahu svěřené působnosti v příslušném úseku přímo řídí vedoucí oddělení,
- c) organizuje, řídí a kontroluje plnění úkolů podle pokynů ředitele územního odboru,
- d) zástupce ředitele pro úsek IZS a služeb má velitelskou pravomoc při řízení jednotek PO.

Vedoucí oddělení

V čele oddělení stojí vedoucí, který řídí jeho činnost. Podle pokynů přímého nadřízeného (krajského ředitele, náměstka krajského ředitele, ředitele kanceláře, ředitele odboru) zabezpečuje plnění stanovených úkolů a opatření uložených přímým nadřízeným, kterému je za plnění úkolů zodpovědný.

Vedoucí zařízení

V čele vzdělávacího, technického, nebo účelového zařízení stojí vedoucí. Podle pokynů přímého nadřízeného (náměstka ředitele, ředitele kanceláře) zabezpečuje plnění stanovených úkolů nebo opatření, uložených přímým nadřízeným, kterému je za plnění úkolů odpovědný.

Velitel stanice, velící důstojník, velitel čety, velitel družstva

Jsou vedoucími pracovníky v jednotce HZS kraje ve směně. Mají velitelskou pravomoc řídit síly a prostředky HZS a vedoucí pracovníky pod ně zařazené v rámci organizačního řízení a určené síly a prostředky v operačním řízení v návaznosti na právní předpisy. Velitel stanice je přímým nadřízeným velícího důstojníka směny, pokud není ustaven velitel čety. Velící důstojník je přímým nadřízeným velitele čety. Velitel čety je přímým nadřízeným velitele družstva.

Velitelskou pravomoc řídit síly a prostředky HZS kraje v operačním řízení má rovněž ředitel HZS kraje, náměstek ředitele pro úsek IZS a operačního řízení, ředitel odboru pro integrovaný záchranný systém, ředitel územního odboru, zástupce ředitele územního odboru, vedoucí oddělení IZS a řízení jednotek PO a vedoucí oddělení výkonu služby a IZS,

Mimo uvedených vedoucích pracovníků působí na HZS kraje další pracovníci, kteří jsou oprávněni organizovat, řídit a kontrolovat práci jiných pracovníků HZS kraje a dávat jim k tomuto účelu závazné pokyny. Jedná se o následující pracovníky:

- a) řídicí důstojník,
- b) operační důstojník krajského operačního a informačního střediska,

Organizace jednotek požární ochrany¹⁰

V České republice rozeznáváme následující druhy jednotek požární ochrany:

- a) jednotka hasičského záchranného sboru kraje, která je složena z příslušníků určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru kraje,
- b) jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání,
- c) jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které zpravidla nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání,
- d) jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří zpravidla nevykonávají v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání.

Činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce při hašení požárů a provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech se považuje za výkon občanské povinnosti¹¹. Činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce při nařízeném cvičení nebo nařízené odborné přípravě je jiným úkonem v obecném zájmu¹².

Vnitřní organizace a vybavení jednotek požární ochrany včetně dislokace jednotlivých druhů a kategorií jednotek požární ochrany musí být volena tak, aby území obce bylo podle stupně nebezpečí zabezpečeno požadovaným množstvím sil a prostředků. Platí přitom, že má být splněna požadovaná doba jejich dojezdu na místo zásahu podle základní tabulky plošného pokrytí uvedené v příloze zákona.

K plnění mimořádných úkolů na úseku požární ochrany může zřídit ministerstvo vnitra jednotku generálního ředitelství HZS ČR.

Jednotky požární ochrany zřizuje rovněž ministerstvo obrany. Činí tak ve vojenských objektech, vojenských útvech, vojenských zařízeních, vojenských záchranných útvech a u právnických osob založených nebo zřízených Ministerstvem obrany. Zřízené vojenské jednotky požární ochrany svým charakterem odpovídají buď jednotkám hasičského záchranného sboru podniku, nebo jednotkám sboru dobrovolných hasičů podniku.

Vojenská hasičská jednotka je složena z vojáků a občanských zaměstnanců. Zřizování, vnitřní organizaci a vybavení vojenských hasičských jednotek požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany je

¹⁰ § 65, novely zákona 133/85 Sb., o požární ochraně

¹¹ § 14 odst. 3 nařízení vlády č. 108/1994 Sb., kterým se provádí zákoník práce a některé další zákony

¹² § 124 zákoníku práce.

v působnosti Ministerstva obrany. Ministerstvo obrany rovněž stanoví podmínky výkonu služby, odborné způsobilosti, nástupního odborného výcviku, odborné přípravy, zdravotní způsobilosti a funkční označení příslušníků vojenských hasičských jednotek.

Každý druh jednotky požární ochrany má svou operační hodnotu (operační ekvivalent). Tato hodnota vypovídá o schopnosti jednotky požární ochrany provádět činnost při zdolávání požárů a záchranných pracích při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Operační hodnotu jednotky požární ochrany tvoří:

- doba výjezdu po vyhlášení poplachu,
- územní působnost.

Doba výjezdu je časový úsek od vyhlášení poplachu pro určené síly a prostředky požární ochrany po výjezd z místa jejich dislokace. Tento časový úsek je pro různé druhy jednotek PO stanoven právním předpisem.

Územní působnost je optimální vzdálenost pro dojezd určitého druhu jednotky požární ochrany k místu zásahu, vyjádřená dobou jízdy v minutách, která vymezuje teritorium jejího standardního působení, tzv. hasební obvod.

Podle územní působnosti jsou pro účely plošného rozmístění rozděleny jednotky požární ochrany (JPO) do šesti kategorií (dále jen "JPO I" až "JPO VI"):

- **JPO I, JPO II a JPO III** mají územní působnost přesahující katastrální území obce, ve které jsou dislokovány,
- **JPO IV, JPO V, JPO VI** mají územní působnost omezenou na obec nebo objekt zřizovatele.

Tabulka č.2 - Operační hodnoty jednotek požární ochrany

	Kategorie jednotky požární ochrany					
	JPO-I	JPO-II	JPO-III	JPO-IV	JPO-V	JPO-VI
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min)	20	10	10	není	není	není
Druh jednotky PO	HZS	SDH	SDH	HZSP	SDH	SDHP

Legenda:

HZS = hasičská jednotka záchranného sboru kraje
 HZSP = hasičský záchranný sbor podniku
 SDH = jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
 SDHP = sbor dobrovolných hasičů podniku

Tabulka č. 3 - Základní úroveň pomoci poskytovaná jednotkami PO

Stupeň nebezpečí	Kategorie nebezpečí	Počet jednotek PO a doba dojezdu na místo zásahu
I	A	2 x JPO do 7 min, další 1 x JPO do 10 minut
	B	1 x JPO do 7 min, další 2 x JPO do 10 minut
II	A	2 x JPO do 10 min, další 1 x JPO do 15 minut
	B	1 x JPO do 10 min, další 2 x JPO do 15 minut
III	A	2 x JPO do 15 min, další 1 x JPO do 20 minut
	B	1 x JPO do 15 min, další 2 x JPO do 20 minut
IV	A	1 x JPO do 20 min, další 1 x JPO do 25 minut

Z hlediska vnitřní organizace tvoří jednotky požární ochrany skupiny, družstva, čety a odřady. Základní organizační jednotkou je družstvo. Družstvo se skládá z velitele a dalších pěti osob. Družstvo o sníženém počtu se skládá z velitele a dalších tří osob. Skupinu tvoří vedoucí skupiny a nejméně 1 hasič. Četa se skládá z velitele čety a dvou a více družstev. Odřad se skládá z velitele odřadu, dále z čet, družstev nebo skupin jednoho nebo několika druhů jednotek.

Jednotky hasičského záchranného sboru kraje jsou na území kraje dislokovány na centrálních stanicích územních odborů a jejich pobočných stanicích. Rozmístění stanic, vnitřní organizaci, početní stav a předurčenost jednotek pro záchranné práce určuje generální ředitelství.

Základní početní stavy a minimální vybavení vybranou požární technikou jednotek určuje právní předpis¹³. Do vybavení jednotek požární ochrany může být zařazena jen ta požární technika a věcné prostředky požární ochrany, pokud byly určeny k používání ministerstvem vnitra.

Dislokace jednotek požární ochrany musí být volena tak, aby objekty nebo katastrální území obce, byly podle stupně nebezpečí zabezpečeny požadovaným množstvím sil a prostředků a aby byla splněna požadovaná doba jejich dojezdu na místo zásahu podle základní tabulky plošného pokrytí území kraje. Zařazení jednotek požární ochrany do kategorií určuje HZS kraje.

Doba dojezdu jednotky do místa zásahu je závislá zejména na vzdálenosti místa dislokace jednotky od místa nehody, dopravních podmínek (charakter terénu, hustota dopravy,..) a povětrnostních podmínek. V zásadě platí, že čím je větší vzdálenost, horší dopravní a povětrnostní podmínky, tím je dojezdová doba delší.

Některé jednotky požární ochrany jsou svým vybavením předurčeny pro provádění speciálních činností nad rámec své územní působnosti. Jednotky

¹³ Vyhláška č. 247/2001 Sb.

hasičského záchranného sboru kraje předurčuje ministerstvo vnitra. Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Výkon služby v jednotce hasičského záchranného sboru kraje a v jednotce hasičského záchranného sboru podniku je organizován ve směnách. Směna se skládá z nejméně jednoho družstva a dalšího nezbytného počtu příslušníků odborných služeb. V rámci výkonu služby se jednotka nachází střídavě ve stavu organizačního nebo operačního řízení.

Další podrobnosti k dané problematice nalezne zájemce např. v [4].

Organizační řízení

Výkon služby příslušníků, zaměstnanců podniků a osob vykonávajících službu v dobrovolné jednotce jako svoje zaměstnání (dále jen "hasiči z povolání") je organizován na stanicích ve směně tak, aby po dobu 24 hodin byla zajištěna akceschopnost jednotky podle § 18 zákona o PO.

Při výkonu služby hasiči nosí stejnokroj v jednotné úpravě výstrojních součástí, kterou určí velitel jednotky. Stejnokroj musí být čistý a nepoškozený. Střídání směn hasičů z povolání se provádí při současné přítomnosti hasičů, kteří službu končí a kteří do služby nastupují. Při střídání směn si hasiči z povolání vzájemně předávají úkoly, požární techniku, věcné prostředky požární ochrany a další prostředky potřebné pro výkon služby.

Velitel jednotky ustanovený zřizovatelem jednotky nebo hasič z povolání, který byl jako velitel jednotky na dobu výkonu služby jednotky ve směně ustanoveným velitelem jednotky určen (dále jen "velitel jednotky"), provede kontrolu zda hasiči z povolání nastupující směnu jsou na výkon služby dostatečně připraveni a upřesní jejich organizační zařazení.

Hasiči z povolání nastupující směnu upozorní velitele jednotky na všechny skutečnosti, které by mohly nepříznivě ovlivnit výkon služby včetně své případné nepřipravenosti na výkon služby. O nedostatcích a závadách zjištěných při předání služby, které nebyly ihned odstraněny, provádí velitel jednotky záznam ve strážní knize (§ 20 odst. 1 zákona), včetně záznamu o přijatých opatřeních.

Nemůže-li jednotka po dobu výkonu služby ve směně nepřetržitě udržet akceschopnost, velitel jednotky to bezodkladně oznámí operačnímu středisku.

Operační řízení¹⁴

Vyhlášení poplachu

Vyhlášení poplachu jednotkám určeným k zásahu požárním poplachovým plánem kraje podle § 27 odst. 1 písm. c) zákona nebo obce podle § 28 písm. a) zákona zabezpečují operační střediska nebo jiná místa určená k vyhlášení požárního poplachu.

¹⁴ Podrobněji o jednotlivých činnostech hasičů v rámci operačního řízení v Metodických listech.

Poplach se vyhláší akustickými prostředky, prostředky telefonního a rádiového spojení nebo světelným signálem. Po vyhlášení poplachu se hasiči co nejrychleji dostaví do místa předem určeného velitelem jednotky, kde se připraví k výjezdu na místo zásahu.

Výjezd jednotky

Jednotky k výjezdu vysílá operační středisko, zřízené pro území, kde má být zásah uskutečněn, nebo operační středisko, které převezme zásah do své působnosti (dále jen "příslušné operační středisko").

Při vyhlášení poplachu vyjíždějí z místa své dislokace nejpozději do:

- 2 minut jednotky složené výlučně z hasičů z povolání,
- 10 minut jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání,
- 5 minut jednotky složené z hasičů uvedených v písmenech a) a b) nebo z členů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště.

Pro výjezd jednotek dislokovaných v prostoru letiště platí časové limity uvedené výše, pokud mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána, nestanoví jinak¹⁵

Doprava na místo zásahu

V případech, kdy není určena příslušným operačním střediskem trasa dopravy, určí ji velitel jednotky tak, aby byla co nejrychlejší. Pokud velitel jednotky nestanoví jinak, při dopravě na místo zásahu se použijí zvláštní výstražná zařízení.

Znemožní-li dopravu jednotky na místo zásahu porucha, nehoda, nesjízdnost komunikace nebo jiné závažné okolnosti, oznámí velitel jednotky, pokud to podmínky umožňují, tuto skutečnost příslušnému operačnímu středisku. Příslušné operační středisko rozhodne o dalším postupu.

Zjistí-li jednotka během dopravy na místo zásahu ještě další požár nebo mimořádnou událost než ty, které byly ohlášeny, oznámí velitel jednotky tuto skutečnost příslušnému operačnímu středisku. Příslušné operační středisko určí, na kterém místě zasáhne jednotka nejdříve. To platí i v případě, dozví-li se příslušné operační středisko o dalším požáru nebo mimořádné události z jiného zdroje než od velitele jednotky. Jestliže velitel jednotky nemá možnost další požár nebo mimořádnou událost příslušnému operačnímu středisku oznámit, o tom, kde jednotka zasáhne nejdříve, rozhodne sám.

¹⁵ Úmluva o mezinárodním civilním letectví vyhlášená pod č. [147/1947 Sb.](#), ve znění vyhlášky č. [29/1957 Sb.](#)

Průzkum

Cílem průzkumu na místě zásahu je zjistit:

- zda jsou ohroženy osoby, zvířata a majetek,
- rozsah požáru, způsob a směry jeho šíření a druh hořících materiálů nebo rozsah účinků mimořádné události,
- přítomnost nebezpečných látek a předmětů, které mohou nepříznivě ovlivnit průběh zásahu,
- terénní a jiné podmínky významné pro použití požární techniky a věcných prostředků požární ochrany.

Průzkum na místě zásahu provádí

- velitel zásahu a nejméně 1 hasič, nebo
- průzkumná skupina, kterou tvoří nejméně 2 hasiči, anebo
- celá jednotka.

O tom, kdo provede průzkum, rozhodne velitel zásahu. Provádí-li průzkum průzkumná skupina, velitel zásahu určí jejího velitele, který odpovídá za činnost průzkumné skupiny a výsledky průzkumu.

Záchrana osob, zvířat a majetku

Při zásahu má záchrana osob přednost před záchranou zvířat a majetku. Cílem činnosti jednotky při záchraně osob a zvířat je odstranění bezprostředního ohrožení jejich života.

Velitel zásahu je oprávněn na nezbytnou dobu záchranu osob, zvířat nebo majetku přerušit v případě, kdy již nelze, ani přes vynaložení všech dostupných sil a prostředků, osoby, zvířata nebo majetek zachránit anebo pokračování v zásahu by bezprostředně ohrožovalo život zasahujících hasičů.

Zdolávání požárů

Cílem činnosti jednotek při zdolávání požáru je:

- lokalizace požáru v případech, kdy bylo zásahem zamezeno dalšímu šíření požáru a síly a prostředky zasahujících jednotek jsou pro likvidaci požáru dostatečné, a poté
- likvidace požáru až do ukončení nežádoucího hoření.

Jednotky při zásahu používají dokumentaci zdolávání požárů nebo havarijní plány zpracovávané na základě zvláštních právních předpisů¹⁶ a dále využívají podmínky vytvořené podniky podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona.

V případě, že by náklady na zdolání požáru osamoceně stojícího objektu, jako je například stoh nebo sklad píce, mohly být s ohledem na hodnotu takového objektu považovány za náklady vynaložené nehospodárně a průzkumem bylo

¹⁶ Například § 12 zákona č. [239/2000 Sb.](#)

potvrzeno, že nejsou ohroženy životy osob nebo zvířat anebo životní prostředí, je velitel zásahu povinen zvážit účelnost zásahu a případně jej ukončit, aniž by bylo dosaženo cíle činnosti jednotek při zdolávání požáru (likvidace požáru až do ukončení nežádoucího hoření).

Střídání hasičů při zásahu

Střídání hasičů při zásahu se provádí podle rozhodnutí velitele zásahu tak, aby nedošlo k jejich ohrožení a k přerušení zásahu.

Předání místa zásahu

Pokud je nutné zabezpečit dohled nad místem, kde jednotky zasahovaly, provede velitel zásahu předání místa zásahu vlastníku nebo jiné oprávněné osobě. Pokud tak nelze ihned učinit, velitel zásahu zabezpečí po dobu hrozícího nebezpečí dohled nad místem zásahu.

Předání místa zásahu se provádí písemně, pokud se určují opatření nutná k odstranění nebezpečí opětovného vzniku požáru podle § 88 odst. 1 zákona.

Velikost stanice HZS.

Velikost stanic HZS kraje je odvozena z počtu výjezdů, které stanice v systému plošného rozmístění uskutečňuje v rámci operačního řízení. Výjezdem se rozumí družstvo 1 + 5, nebo 1 + 3. Celkem je osm velikostních typů stanic jednotek HZS kraje. Jsou odlišeny počtem příslušníků v jedné směně. Tři typy jsou tzv. centrální stanice a pět typů stanic tzv. pobočné stanice HZS kraje. Pro označení stanic jsou zvolena následující pravidla.

- C1** - stanice umístěná v obci s počtem obyvatel do 40 tisíc,
- C2** - stanice umístěná v obci s počtem obyvatel od 40 tisíc do 75 tisíc,
- C3** - stanice umístěná v obci s počtem obyvatel nad 75 tisíc,
- P0** stanice umístěná v obci s počtem obyvatel do 15 tisíc, kde jednotka hasičského záchranného sboru kraje vznikla sdružením prostředků obce a hasičského záchranného sboru kraje podle § 69a zákona,
- P1** - stanice umístěná v obci s počtem obyvatel do 15 tisíc nebo v části obce, kde jednotka hasičského záchranného sboru kraje zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu,
- P2** - stanice, která zabezpečuje výjezd družstva a je vybavena stanovenou požární technikou a automobilovým žebříkem;
- P3** - stanice umístěná v obci s počtem obyvatel nad 30 tisíc nebo v části obce, kde jednotka hasičského záchranného sboru kraje zabezpečuje výjezd družstva a družstva o zmenšeném početním stavu a je vybavena stanovenou požární technikou, automobilovým žebříkem a další požární technikou,
- P4** - stanice umístěná v obci s počtem obyvatel nad 15 tisíc nebo v části obce, kde jednotka hasičského záchranného sboru kraje zabezpečuje výjezdy 2 družstev.

Uvedeným jsou rozděleny stanice jednotek HZS krajů na jednotlivé typy s odlišným počtem příslušníků a tím také i vybavení, je provedena optimalizace v počtech příslušníků HZS stanic s ohledem na nebezpečí území, v jehož prospěch tyto jednotky PO působí. Rozdělení stanic HZS krajů je obsahem právního předpisu¹⁷.

¹⁷ Vyhláška MV ČR č. 247/2001 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR o požární ochraně, v aktuálním znění.

Integrovaný záchranný systém

Další text se omezuje na vymezení základních principů výstavby a fungování integrovaného záchranného systému.

Co je Integrovaný záchranný systém?

Za Integrovaný záchranný systém (dále jen IZS) se považuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací¹.

Podrobnosti společného postupu při záchranných a likvidačních pracích jsou definovány zákonem o integrovaném záchranném systému [6], který vymezuje:

- použití integrovaného záchranného systému,
 - stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost,
 - působnost a pravomoc orgánů veřejné správy,
 - práva a povinnosti právnických a fyzických osob,
- a to při:
- přípravě na mimořádné události,
 - záchranných a likvidačních pracích a
 - ochraně obyvatelstva
 - před vyhlášením a
 - po dobu vyhlášení krizových stavů.

Složky IZS jsou výkonné prvky pro provádění záchranných a likvidačních prací a pro plnění úkolů při ochraně obyvatel. Působením složek v IZS není dotčeno jejich postavení a úkoly stanovené zvláštními právními předpisy. (Například zákon č. 133/1985 Sb. ve znění ostatních předpisů, zákon č. 283/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb.)

V závislosti na prioritách působení při záchranných a likvidačních pracích rozlišujeme:

- základní složky IZS a
- ostatní složky IZS.

Takovéto rozdělení složek má podstatu ve fungování systému pomoci v nouzi. Priorita je položena na zabezpečení nepřetržité každodenní pomoci v nouzi zejména při ohrožení života a zdraví občanů nebo jejich majetku.

Tam, kde základní složky při záchranných a likvidačních pracích nestačí, a to jak z důvodů nedostatku personálu, tak i z důvodů odborných nebo

materiálových, případně v oblasti nouze, která nepřestavuje bezprostřední ohrožení životů a zdraví, případně majetku, nastupují ostatní složky IZS. Ty tvoří jakousi nástavbu nad základní úrovní poskytování pomoci v nouzi. Jejich využití je vázáno na dohody o plánované pomoci na vyžádání, které začínají fungovat podle potřeb konkrétní situace.

Ostatní složky IZS tvoří vyčleněné síly a prostředky:

- *ozbrojených sil,*
- *ostatní ozbrojené bezpečnostní a záchranné sbory,*
- *orgány ochrany veřejného zdraví,*
- *havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,*
- *neziskové organizace a*
- *sdružení občanů, která lze využít k záchranným pracím.*

Odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu se stávají ostatními složkami integrovaného záchranného systému v době krizových situací

Výčet složek IZS pro daný územní celek je obsahem poplachového plánu IZS.

Při zásahu jsou nasazené složky IZS povinny se řídit příkazy velitele zásahu. Pokud koordinaci záchranných a likvidačních prací provádí starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje¹⁸ nebo Ministerstvo vnitra, řídí se složky IZS jejich pokyny.

Podrobnosti o integrovaném záchranném systému naleznete v literatuře [7]. Integrovaný záchranný systém lze tedy rovněž definovat jako soustavu orgánů veřejné správy, složek a opatření v souvislostech záchranných a likvidačních prací.

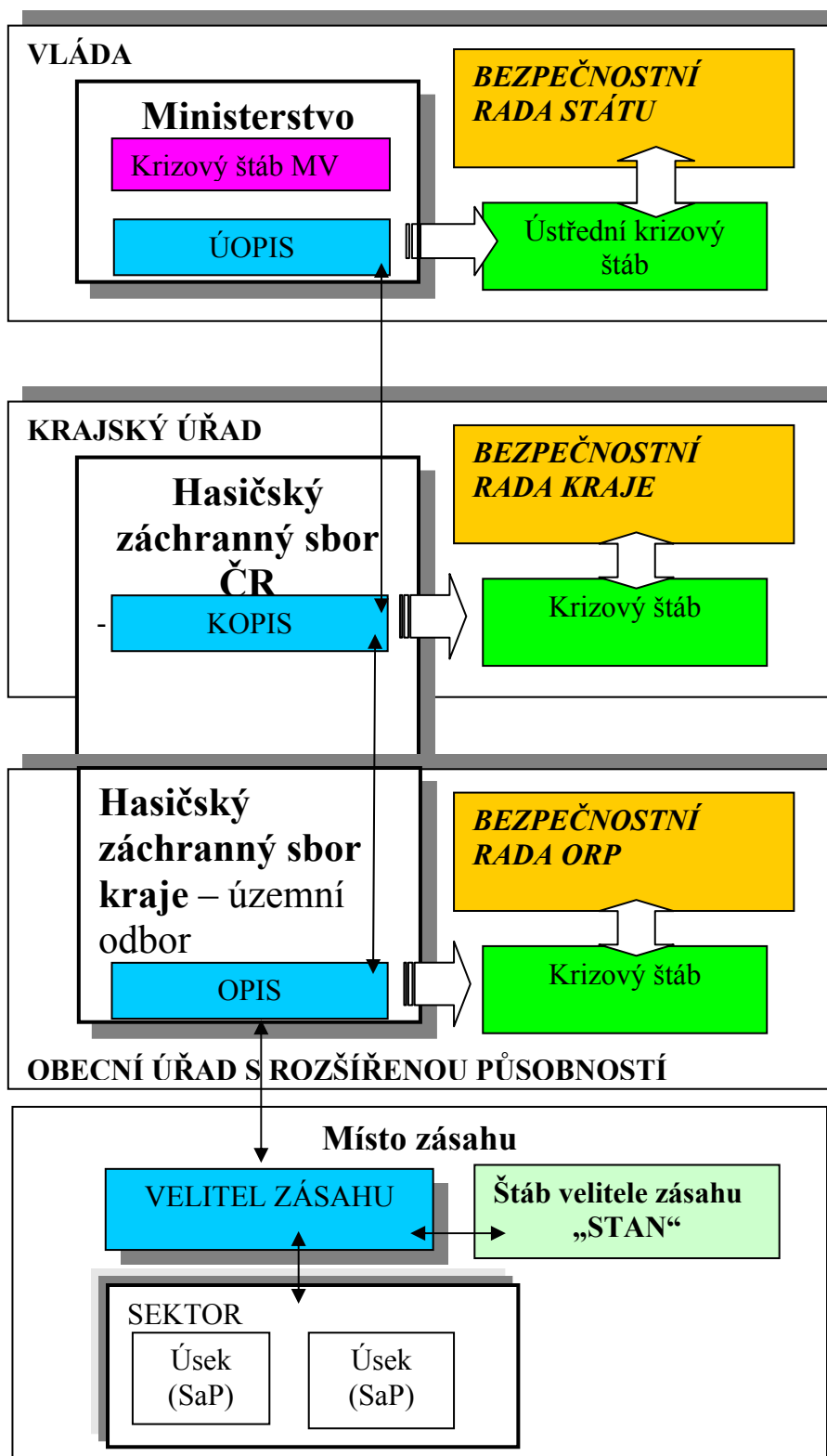
Jako opatření se bude integrovaný záchranný systém využívat tehdy, kdy záchranné a likvidační práce při vzniklé mimořádné události vyžadují současnou činnost dvou anebo více složek integrovaného záchranného systému.

Opatření integrovaného záchranného systému se vztahují i na případy, kdy jde o mimořádnou událost, kterou je ohroženo veřejné zdraví¹⁹ a orgán ochrany veřejného zdraví požádá obecní úřad obce s rozšířenou působností, orgán kraje nebo Ministerstvo vnitra o společné řešení mimořádné události.

¹⁸ v Praze primátor hlavního města Prahy

¹⁹ §34, zákona 239/2000 Sb., „Tento zákon se vztahuje i na případy, kdy jde o mimořádnou událost, kterou je ohroženo veřejné zdraví a orgán ochrany veřejného zdraví požádá obecní úřad, orgán kraje nebo Ministerstvo vnitra o společné řešení mimořádné události“

Postavení a úkoly správních úřadů v integrovaném záchranném systému

Obr. č. 4 – Struktura integrovaného záchranného systému

Na přípravě na mimořádné události a na provádění záchranných a likvidačních prací se účastní následující ústřední a územní správní úřady :

- Ministerstvo vnitra,
- ostatní ministerstva a ústřední správní úřady,
- orgány krajů
- orgány obce s rozšířenou působností,
- orgány obcí.

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra ČR²⁰ je ústředním orgánem na úseku

- a) přípravy na mimořádné události,
- b) integrovaného záchranného systému
- c) ochrany obyvatelstva,
- d) zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a
- e) poskytování humanitární pomoci do zahraničí (v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí).

Ministerstvo vnitra je dále oprávněno:

- a) určit způsob zajištění nepřetržité obsluhy telefonní linky jednotného evropského čísla tísňového volání 112,
- b) vyžádat si účast zástupců ostatních ministerstev a zástupců složek integrovaného záchranného systému a popřípadě jiných odborníků při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Plněním vybraných úkolů pověřilo Ministerstvo vnitra generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR²¹. To plní následující úkoly:

- a) sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, obecních úřadů, právnických osob a fyzických osob vykonávajících podnikatelskou činnost²²,
- b) usměrňuje integrovaný záchranný systém,

²⁰ § 12 odst. 2 písm. m) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů

²² Například zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

- c) provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů integrovaného záchranného systému krajů,
- d) zpracovává ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému, který schvaluje ministr vnitra,
- e) řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí a služeb integrovaného záchranného systému,
- f) zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva,
- g) zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění,
- h) stanoví způsob informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních, způsobu a době jejich provedení,
- i) zřizuje vzdělávací zařízení,
- j) organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a pro přípravu složek integrovaného záchranného systému zaměřené na jejich vzájemnou součinnost;
- k) stanoví, po projednání s Ministerstvem pro místní rozvoj, stavebně technické požadavky na stavby určené k ochraně obyvatelstva při mimořádných událostech, k zabezpečení záchranných prací, ke skladování materiálu civilní ochrany a k ochraně a ukrytí obsluh důležitých provozů,
- l) rozhoduje v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí o humanitární pomoci poskytované státem do zahraničí a zapojování do mezinárodních záchranných operací,
- m) usměrňuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany.

Ministerstvo vnitra zabezpečuje ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací, jestliže

- a) mimořádná událost přesahuje státní hranice České republiky a je nutná koordinace záchranných a likvidačních prací nad rámec příhraničních styků, nebo
- b) mimořádná událost přesahuje území kraje a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu, anebo
- c) o koordinaci požádá velitel zásahu, starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman kraje.

Ostatní ministerstva a jiné ústřední správní orgány

Ostatní ministerstva a jiné ústřední správní úřady v oboru své působnosti při přípravě na mimořádné události, při provádění záchranných a likvidačních prací a při ochraně obyvatelstva zejména:

- a) vedou přehled možných zdrojů rizik, provádějí analýzy ohrožení a v rámci prevence²³ sjednávají nápravu skutečností a stavů, které by mohly způsobit vznik mimořádné situace,
- b) rozhodují o činnostech k provádění záchranných a likvidačních prací a ke zmírnění jejich následků²⁴,
- c) organizují okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro ochranu obyvatelstva.

Mimo tyto všeobecné úkoly plní vybraná ministerstva ještě další úkoly.

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví, na vyžádání kraje, koordinuje činnost zdravotní záchranné služby a zařízení zdravotnické dopravní služby, pokud mimořádná událost přesáhla území kraje, nebo je-li to nutné z odborných a kapacitních důvodů.

Ministerstvo dopravy a spojů

Ministerstvo dopravy a spojů zabezpečuje pro potřeby správních úřadů a základních složek integrovaného záchranného systému pro záchranné a likvidační práce v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí v dopravě celostátní informační systém.

Na sběru a aktualizaci dat pro tento informační systém se podílí správní úřady a dopravci, kteří jsou povinni poskytnout ministerstvu dopravy a spojů potřebné podklady a údaje, a to před každým provedením přepravy nebezpečných věcí v silniční, železniční, letecké a vnitrozemské vodní dopravě.

Provozovatel dopravního informačního systému má za povinnost zabezpečit ochranu poskytnutých údajů a informací, jejichž případné zneužití by mohlo vést k ohrožení zdraví, života, majetku, životního prostředí nebo podnikatelských zájmů právnických osob nebo podnikajících fyzických osob.

Orgány kraje

V obecné rovině zákona o IZS zajišťují orgány kraje přípravu na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva. V této souvislosti jsou zmíněny zejména hejtman kraje (v Praze primátor hl. m. Prahy) a krajský úřad.

²³ Například zákon č. 133/1985 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 353/1999 Sb.

²⁴ pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,

Zákon o IZS však stanoví, že následující úkoly krajského úřadu plní HZS kraje:

- a) organizuje součinnost mezi obecními úřady obcí s rozšířenou působností a dalšími správními úřady a obcemi v kraji, zejména při zpracování poplachového plánu integrovaného záchranného systému,
- b) zajišťuje havarijní připravenost a ověřuje ji cvičeními,
- c) usměrňuje IZS na úrovni kraje,
- d) sjednocuje postupy obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a územních správních úřadů s krajskou působností v oblasti ochrany obyvatelstva,
- e) zpracovává havarijní plán kraje²⁵,
- f) podílí se na zpracování vnějších havarijních plánů zdrojů závažných průmyslových havárií²⁶ (ten zpracovává krajský úřad) a
- g) zpracovává vnější havarijní plán jaderného zařízení nebo pracoviště IV. kategorie.²⁷
- h) zpracovává poplachový plán IZS kraje,
- i) spolupracuje při zpracování a aktualizaci povodňového plánu podle zvláštního právního předpisu,
- j) uzavírá dohody s příslušným územním celkem sousedního státu, pokud mezinárodní smlouva schválená Parlamentem ČR a vyhlášená ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv nestanoví jinak,
- k) řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí integrovaného záchranného systému,
- l) organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva. V přípravě složek integrovaného záchranného systému je školení zaměřeno na jejich vzájemnou součinnost. K tomuto účelu zřizuje vzdělávací zařízení,
- m) zabezpečuje varování a vyrozumění,
- n) koordinuje záchranné a likvidační práce a plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovené Ministerstvem vnitra,
- o) organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- p) organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,

²⁵ plán k provádění záchranných a likvidačních prací na území kraje

²⁶ Zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky (v aktuálním znění).

²⁷ Pro zpracování havarijního plánu kraje a vnějších havarijních plánů je HZS kraje oprávněn za podmínek ochrany údajů využívat, shromažďovat a evidovat údaje z krizového plánu kraje,

- q) organizuje a koordinuje humanitární pomoc, přičemž touto pomocí se rozumí opatření prováděná za účelem pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí, za využití lidských a materiálních zdrojů,
- r) organizuje hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- s) vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany a staveb dotčených požadavky civilní ochrany v kraji.

HZS kraje je rovněž dotčeným orgánem v územním a stavebním řízení²⁸ z hlediska ochrany obyvatelstva.

Hejtman kraje

Hejtman kraje plní v IZS následující úkoly:

- a) organizuje integrovaný záchranný systém na úrovni kraje,
- b) koordinuje a kontroluje přípravu na mimořádné události prováděnou orgány kraje, územními správními úřady s krajskou působností, starosty obcí s rozšířenou působností, právníckými a fyzickými osobami,
- c) schvaluje vnější havarijní plány, havarijní plán kraje a poplachový plán IZS kraje,
- d) koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé na území kraje, pokud přesahuje území jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu nebo jej o to požádal anebo jej o koordinaci požádal starosta obce s rozšířenou působností.
- e) využívá pro koordinaci záchranných a likvidačních prací krizový štáb kraje zřízený na základě krizového zákona [41].

Pokud hejtman kraje provádí koordinaci záchranných a likvidačních prací je povinen předávat zprávy o jejich průběhu Ministerstvu vnitra prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS. Rovněž v případě, že hejtman kraje pokud žádá, v rámci uvedené koordinace, o síly a prostředky pro řešení mimořádné události provádí tak prostřednictvím operačního a informačního střediska IZS kraje a podle poplachového plánu IZS kraje.

²⁸ Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Orgány obce s rozšířenou působností

Ve smyslu zákona o IZS plní na úrovni obcí s rozšířenou působností úkoly dle tohoto zákona zejména:

- starosta obce s rozšířenou působností a
- obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Úkoly orgánů obce s rozšířenou působností se vztahují ke správnímu obvodu obce s rozšířenou působností, tzn. na území, kde obecní úřad s rozšířenou působností vykonává v přenesené působnosti státní správu. Obecní úřad obce s rozšířenou působností zároveň plní úkoly v obci, ve které je jeho sídlo, ale ne z titulu obce s rozšířenou působností, ale z hlediska úkolů obce jako takové²⁹.

Stejně jako v případě krajských úřadů, také v případě obecních úřadů s rozšířenou působností, plní úkoly tohoto úřadu HZS kraje a ten:

- a) zajišťuje připravenost správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva,
- b) koordinuje záchranné a likvidační práce, popřípadě plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovené Ministerstvem vnitra,
- c) organizuje součinnost mezi obecním úřadem obce s rozšířenou působností a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu a ostatními obcemi,
- d) řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí IZS,
- e) organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a v přípravě složek IZS zaměřené na jejich vzájemnou součinnost;
- f) zabezpečuje varování a vyrozumění,
- g) organizuje zjišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- h) organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- i) organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- j) organizuje hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- k) vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany a staveb dotčených požadavky civilní ochrany v kraji,

²⁹ To je právě důsledek reformy státní správy, kdy okresní úřad nahradil do určité míry výkon státní správy v přenesené působnosti v určitém správním obvodu a to orgánem obce k tomu zákonem určené tzv. obce s rozšířenou působností. Obecní úřad s takovéto obcí má tedy úlohu dvojí: pro svoji obec a pro svěřený správní obvod. Obdobně je tomu také u starosty obce s rozšířenou působností, který pro správní obvod obce s rozšířenou působností je také pověřen některými úkoly.

- l) shromažďuje a používá pro zpracování vnějších havarijních plánů a havarijního plánu kraje potřebné údaje,
- m) seznamuje ostatní obce, právnické a fyzické osoby ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi,
- n) zpracovává vnější havarijní plán, pokud to vyplývá ze zvláštního právního předpisu a zóna havarijního plánování nebezpečného podniku nepřesahuje správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností,
- o) spolupracuje při zpracování vnějšího havarijního plánu a při koordinovaném řešení mimořádné události s krajským úřadem, pokud zóna havarijního plánování nebezpečného podniku přesahuje území správního obvodu obce s rozšířenou působností,
- p) zajišťuje havarijní připravenost stanovenou havarijním plánem kraje a vnějšími havarijními plány a ověřuje ji cvičeními.

HZS kraje zpravidla plní úkoly obecního úřadu s rozšířenou působností prostřednictvím svého územního odboru a veliteli stanic HZS kraje, kteří jsou nejbližšími "partnery" starostů obcí s rozšířenou působností v oblasti IZS, požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

Starosta obce s rozšířenou působností

Starosta obce s rozšířenou působností plní na úseku IZS ve správním obvodu obce s rozšířenou působností následující úkoly:

- a) koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může starosta obce s rozšířenou působností použít krizový štáb své obce,
- b) schvaluje vnější havarijní plány.

Starosta obce s rozšířenou působností má kromě výše uvedených úkolů a pravomocí také úkoly a pravomoci jako každý jiný starosta obce viz kap. 2.5.1.

Je třeba věnovat pozornost podmínce o převzetí koordinace záchranných a likvidačních prací starostou obce s rozšířenou pravomocí. Vzhledem k poměrně omezeným možnostem obcí s rozšířenou působností (výjimku snad tvoří obce jako Plzeň, Brno, Ostrava – tedy obce s magistráty) není použito stejného mechanismu k převzetí koordinace záchranných a likvidačních prací starostou obce s rozšířenou působností jako je tomu u hejtmána kraje. V řadě těchto obcí totiž nejsou ani všechny základní složky IZS, takže možnosti obcí překonat mimořádnou událost silami a prostředky ve své působnosti jsou omezené.

Možnost, že velitel zásahu požádá o koordinaci záchranných a likvidačních prací bude využívána především v té fázi řešení mimořádné

události, ve které bude mít charakter spíše prací likvidačních s návazností na obnovu postiženého území a spojených především s potřebou řešení nouzového přežití obyvatelstva.

Starosta obce s rozšířenou působností je povinen předávat při koordinaci záchranných a likvidačních prací zprávy o jejich průběhu Ministerstvu vnitra prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS. Jejich prostřednictvím bude rovněž vyžadovat pomoc při koordinaci záchranných a likvidačních prací ve prospěch správního obvodu obce s rozšířenou působností postiženého mimořádnou událostí. A to v souladu s poplachovým plánem IZS kraje.

Orgány obce

Dle zákona o IZS zajišťují orgány obce připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva. Z orgánu obce zákon v této souvislosti ukládá úkoly zejména obecnímu úřadu a starosti obce. Uvedenou činnost vykonávají zmíněné orgány jako výkon státní správy v přenesené působnosti.

Na rozdíl od krajských úřadů nebo obecních úřadů obcí s rozšířenou působností neplní úkoly obecního úřadu HZS kraje.

Také úkoly obecního úřadu v IZS při koordinaci záchranných a likvidačních prací jsou poměrně omezené a soustřeďují se především na ochranu obyvatelstva v obci. S obecním úřadem nebo starostou obce tedy velitel zásahu spolupracuje, respektive je žádá o spolupráci v případě, že je třeba řešit ochranu obyvatelstva pře účinky mimořádných událostí.

V rámci přeneseného výkonu státní správy obecní úřad zejména:

- a) organizuje přípravu obce na mimořádné události,
- b) podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem,
- c) zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak⁸,
- d) hospodaří s materiálem civilní ochrany,
- e) poskytuje hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu,
- f) podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatel obce,
- g) vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany v obci.

K plnění uvedených úkolů může obec zřizovat zařízení civilní ochrany. Při zřizování těchto zařízení a plnění úkolů ochrany obyvatel jsou orgány obce povinny postupovat podle zvláštního právního předpisu³⁰. To lze vysvětlit tím,

³⁰ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů.

že jednotky požární ochrany, v případě obcí jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí, se na základě zákona o požární ochraně a jeho prováděcího předpisu³¹ na úseku ochrany obyvatelstva podílí:

- a) na evakuaci obyvatel,
- b) na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- c) na varování obyvatel,
- d) na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- e) na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití

Jednotka PO vykonává na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel jen takovou činnost, která odpovídá jejímu vybavení a její dislokaci ve vztahu k vnější zóně havarijního plánování³²⁾ a havarijnímu plánu kraje.³³⁾

Zařízení civilní ochrany budou zřizována v obcích v souvislosti s obsluhou evakuačních stanovišť, označováním nebezpečných oblastí a nouzového přežití zejména z jednotek SDH obcí nezařazených v plošném pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany nebo speciálně vytvořenými skupinami. Za válečného stavu bude třeba zabezpečit, aby uvedená zařízení zabezpečovala i další úkoly ochrany obyvatel, které má obec plnit, tj. výdej prostředků protichemické a protiradiační ochrany a také obsluhu krytového fondu v majetku obcí.

Obecní úřad má rovněž za povinnost seznamovat právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva a organizovat za tím účelem příslušná školení.

Obec je považována ve věcech ochrany obyvatel za dotčený orgán ve stavebním a územním řízení³⁴.

Starosta obce

Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací:

- a) zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- b) organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,
- c) organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,

³¹ § 70 zákona č. 133/1985 Sb. a § 30 vyhlášky č.247/2001 Sb. , o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

³²⁾ § 10 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb.

³³⁾ § 12 odst. 2 písm g) zákona č. 239/2000 Sb.

³⁴ Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

- d) vyzývá, v případě potřeby, právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.

Doporučená literatura:

- [1] Zákon ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů
- [2] Vyhláška MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek PO v aktuálním znění
- [3] Vyhláška MV č. 246/2001 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o požární ochraně
- [4] Směrnice Ministerstva vnitra ze dne 8. října 2004 č.j.: PO-365/IZS-2004, kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje a obce, jeho uvedení do pohotovosti, vedení dokumentace a některé další podrobnosti. Publikováno ve věstníku vlády č. 4/2004.
- [5] Hanuška, Z.: Plošné rozmístění sil a prostředků. Skriptum SPBI 2006.
- [6] Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů.
- [7] Šenovský, M.; Adamec, V.; Hanuška, Z.: Integrovaný záchranný systém. SPBI Ostrava, 2005. ISBN: 80-86634-65-5.
- [8] Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení v platném znění.

Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém

Doc. Dr. Ing. Michail Šenovský; Dr. Ing. Zdeněk Hanuška

Vydalo Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, roku 2006.

Vytisklo Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství

3. přepracované vydání

Publikace neprošla jazykovou úpravou

ISBN: 80-86634-03-5